Iš visų lengvosios atletikos rungčių, kurios sudaro oficialių varžybų programą, sportinis ėjimas per visą jo gyvavimo laiką, yra daugiausia keitęsis. Keitėsi ėjimo technika, distancijos, teisėjavimas, bet visvien išliko pasaulyje pripažinta lengvosios atletikos rungtis.

Pasižiūrėkime į kitas rungtis, kur taip pat vyko dideli pasikeitimai. Dideli pokyčiai įvyko šuoliuose su kartimi, kai sportininkai su nemažais vargais bambukine kartimi vos įveikdavo 4 metrus. Dabar fiberglasinės kartys atletus katapultuoja į 6 metrų aukštį... Medinės ietys virto metalinėmis, o jų aerodinaminės savybės, leido įrankiui skrieti per 100 metrų.

Ėjimo, vėliau pradėtu vadinti sportiniu ėjimu, tėvynė yra Didžioji Britanija. Kaip teigia britai, ėjimas tapo sporto šaka XVIII amžiuje o gal dar ankščiau, kai vyko varžybos su piniginiais prizais. Bet ir kitos šalys kartais teigia, kad ir jos gali būti ėjimo pradininkės. Gal italai ar romėnų legionai, gal Pietų Afrikos būrai?

Iš ėjimo sporto istorijos yra žinoma, kad seras Pobertas Keris 1589 m nuėjo iš Londono į Berviką ir iškovojo stambų piniginį prizą. Karalius Čarlzas II taip pat domėjosi ėjimu. 1670 metais jis su visa svita stebėjo kaip lordas Digbis stengėsi įveikti 5 mylias (8047 m) per 1 valandą. Jis ėjo basas ir pavėlavęs 30 sek, negavo žadėtų 50 svarų. Žinomas Robertas Bartlėjus iš Hartfordo, 1790 m.g., dažnai įveikdavo 81 mylias (130 km 357 m), D.Heikas 100 mylių (160 km 934 m) nuėjo per 23 val.15 min. Škotas Barklajus Alardis, žinomas kapitono Barklajaus vardu, dažnai būdavo ėjimo ir bėgimo varžybų nugalėtoju. Jis 1809 m susilažino, kad per 1000 valandų nueis 1000 mylių (1609 km).Per 12 parų įveikęs šį atstumą gavo prizą 1000 ginėjų. Dabar prilygtų 1050 JAV dolerių sumai, bet tada buvo dideli pinigai.

XIX šimtmetyje buvo popoliarūs ėjimai per 100 km: Viena – Berlynas (578 km), Paryžius-Belforas (496 km), Turinas-Marselis-Barselona (1100 km). Pats didžiausias pasiekimas pasiektas šio amžiaus 7 dešimtmetyje. Amerikietis D.Vestonas per 26 d. nuėjo 2413 km.

Pirmosios oficialus Anglijos čempionatas įvyko 1867 metais. Nugalėtoju tapo E. Čambersas, 7 mylias (11 km 265 m) įveikęs per 1:00:28,0.

Pirmą kartą sportinis ėjimas olimpinėse žaidynėse buvo vykdomas 1908 m Londone. Tada britas D. Larneris laimėjo 3500 m ir 10 mylių ėjimą stadijone, distancija įveikęs atatinkamai per 14 min 55 sek ir 1 val. 15 min 57,4 sek.

Stockholmo olimpinėse žaidynėse 1912 m. buvo tik 10000 m ėjimas stadijone. Laimėjo kanadietis D.Houlding su rezultatu 46 min 28,4 sek.

1920 m Antverpene abi distancijas laimėjo italas U.Fridžerio. 3000 m įveikė per 13 min 14,2 sek ir 10000 m per 48 min 6,2 sek.

Paryžiuje 1924 m. finalinį ėjimą taip pat laimėjo U. Fridžerio 10000 m su rezultatu 47 min 49 sek.. Pažymėtina, kad dėl teisėjavimo per varžybas buvo daug nesklandumų. Po vieno ėjimo, buvo diskvalifikuota visa teisėjų brigada, finalines varžybas teisėjavo kiti teisėjai. Dėl to, po ilgų ginčų buvo nutarta sportinį ėjimą išbraukti iš varžybų programos.

Tik po 8 metų sportinis ėjimas vėl buvo įtrauktas į olimpinių žaidynių programą. Buvo nutarta vykdyti 50 km ėjimo rungtį. Los Andžele nugalėjo D. Grynas iš Didžiosios Britanijos – 4:50:10. Antruoju finišavo mūsų kaimynas latvis J.Dalinš 4:57:20. Jis 1934 m tapo Turine Europos čempionu (4:49:52). Jo tautietis R.Bubenks Berlyno olimpinėse žaidynėse iškovojo bronzos medalį (4:32:42). Nugalėjo britas H. Vitlockas (4:30:41), kuris ir laimėjo 1938 m Europos čempionatą Paryžiuje (4:41:52).

Lietuvoje pirmosios varžybos buvo surengtos 1919 m. liepos 19 d. Kaune. Nugalėtojo pavardė neišliko, bet 880 m buvo nueita per 4 min 20 sek. Nuo tada Lietuvos ėjikai pradeda skaičiuoti savo gimtadienį.

Pirmą kartą ėjimas buvo įtrauktas į Lietuvos čempionatų programą 1922 m. II -jame čempionate vyrai varžėsi 1 mylios distancijoje, nugalėjo K. Bulota- 9:17,9 sek. Kitas ėjimo čempionatas vyko 1927 m Klaipėdoje. 3 km greičiausiai įveikė tas pats K. Bulota. 1935 m vyko Pasaulio lietuvių kongreso sporto šventė. Ten kaunietis P. Sakalauskas 5 km distancijoje užėmė trečią vietą – 29:52,7 sek (naujas Lietuvos rekordas). Nugalėjo latvis A. Zenderis. Tuo laikmečiu Lietuvoje sportinis ėjimas nebuvo populiarus, nebuvo trenerių, dėl to nevyko varžybos. Vėlesnė ėjimo istorija kitame straipsnyje.

Parengė K. Pavilonis